

Sygn. akt I A Cz 270/14

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2014 r

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący : Sędzia S.A. Wojciech Kościółek

Sędzia S.A. Józef Wąsik (spraw.)

Sędzia S.O. Krzysztof Hejosz (del.)

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2014 r w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. M.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.o nakazanie złożenia oświadczenia woli

na skutek na skutek zażalenia Syndyka Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. (w upadłości likwidacyjnej)

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 26 listopada 2013r, sygn. akt I C 278/13

p o s t a n a w i a :

uchylić zaskarżone postanowienie.

Sygn. akt I A Cz 270/14

UZASADNIENIE

Syndyk Masy Upadłości (...) spółki z o.o. (w upadłości likwidacyjnej) z siedzibą w R.pismem z dnia 12 listopada 2013 r. wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 4 czerwca 2013 r., dołączając do wniosku sprzeciw od wyroku zaocznego wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wniosku o przywrócenie terminu wskazano, że Syndyk o wyroku zaocznym zapadłym w niniejszej sprawie dowiedział się w dniu 4 listopada 2013 r. podczas przeglądania dokumentów zgromadzonych w treści akt ksiąg wieczystych nieruchomości należących do spółki. Upływ terminu nastąpił bez winy pozwanej spółki i wyłącznie wskutek wykorzystania przez powoda w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego i wbrew dobrym obyczajom rygorystycznych przepisów o doręczeniach dla osób prawnych, co w następstwie pozbawiło spółkę pozwaną prawa do obrony swoich praw. Powód wykorzystał fakt, że prezesem pozwanej spółki była osobą z kręgu jego najbliższej rodziny.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek Syndyka Masy Upadłości (...) spółki z o.o. (w upadłości likwidacyjnej) z siedzibą w R. o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 4 czerwca 2013 r. i odrzucił sprzeciw od wyroku zaocznego z dnia 4 czerwca 2013.

Zdaniem Sądu Okręgowego Syndyk wstępuje w całą sytuację procesową upadłej spółki i tym samym wiążą go wszelkie działania i zaniechania upadłej spółki. Konieczna jest więc ocena czy upadła spółka w sposób zawiniony

uchybiła terminowi do wniesienia sprzeciwu, a stwierdzenie tego faktu będzie bezpośrednio rzutowało na pozycję procesową syndyka, który tym samym nie będzie mógł wzruszyć zapadłego wyroku z uwagi na zawinięcie w jego niezaskarżeniu. Zaniechanie spółki zgłoszenia w rejestrze aktualnego adresu należy zakwalifikować jako rażące niedbalstwo uniemożliwiające przywrócenie uchybionego terminu.

Natomiast bez znaczenia dla rozstrzygnięcia są wskazywane przez syndyka okoliczności wskazujące na zмовę powoda z osobami będącymi członkami zarządu pozwanej spółki. Przepisy prawa procesowego jako przepisy prawa publicznego wymagają bowiem ścisłej wykładni i Sąd nie może odmówić zastosowania normy prawnej w sytuacji, gdy nie przewidziano od niej żadnego odstępstwa.

Zażalenie na to postanowienie wniósł Syndyk Masy Upadłości, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 344 § 3 w zw. z art. 133 § 2a i art. 168 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez odrzucenie sprzeciwu od wyroku zaocznego z 4 czerwca 2013 r. w oparciu o przyjęcie, że został on złożony po terminie.

Powołując się na powyższe wniósł o uchylenie skarżonego postanowienia i objęcie kontrolą instancyjną niezaskarżalnego postanowienia o odmowie przywrócenia terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego.

Zdaniem skarżącego, ocena zachowania powoda (przy uwzględnieniu zaniechania członków zarządu spółki w wykreśleniu nieaktualnego adresu jej siedziby) powinna doprowadzić do wniosku, że pozwana spółka została pozbawiona możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c). Przy czym podstawą do takiego stwierdzenia jest nie tylko wiedza powoda o nieaktualności adresu pozwanej (która na gruncie procesowym mogłaby rzeczywiście zostać oceniona tylko przez pryzmat art. 3 k.p.c), ale również brak jakiegokolwiek aktywności przez zarząd spółki, w sytuacji gdy okoliczności sprawy wskazują, że zachowanie takie mogło być intencjonalne. Dlatego też nie ich zachowanie nie może być utożsamiane ze spółką, jako bytem prawnym dysponującym swoim odrębnym majątkiem, co z kolei przesądza o braku winy w przekroczeniu terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego. Spółka faktycznie bowiem pozbawiona była swojej reprezentacji.

Powód wniósł o oddalenie zażalenia, przecząc twierdzeniu pozwanego o nieaktualności adresu, zatem pozwany miał możliwość zapoznania się z treścią pozwu i wyroku zaocznego. Zdaniem powoda utrata własności nieruchomości na której miał siedzibę, nie oznacza utraty prawa do korzystania z lokalu na podstawie praw obligacyjnych. Zaprzeczył aby działał podstępnie, albo naruszał prawo, czy zasady współzycia społecznego. Syn powoda nie jest jedynym reprezentantem pozwanego. Również drugi członek zarządu mógł dokonać odbioru przesyłki i dokonać zgłoszenia dotyczącego braku aktualności dotychczasowego adresu.

Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu sprawy uznał je za uzasadnione, choć z innych przyczyn niż to zarzuca zażalenie.

W pierwszym rzędzie należy podkreślić, że Sąd z urzędu ocenia prawidłowość doręczenia pism sądowych, a zwłaszcza orzeczeń sądowych od których przysługuje środek odwoławczy. W przypadku wydania wyroku zaocznego Sąd z urzędu doręcza jego odpis stronom, a pozwanego poucza o sposobie wniesienia sprzeciwu i ustawowych wymogach, zgodnie z art. 343 kpc w zw. z art. 344 § 2 kpc. W razie braku skutecznego doręczenia sprzeciwu termin do jego zaskarżenia nie biegnie i pozwany nie ma potrzeby składania wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu. W takiej sytuacji uważa się, że sprzeciw został wniesiony w ustawowym (otwartym) terminie.

Należy zatem ocenić czy w niniejszej sprawie odpis wyroku zaocznego został stronie pozwanej skutecznie doręczony. W ocenie Sądu Apelacyjnego, doręczenie wyroku zaocznego stronie pozwanej przez dwukrotne awizowanie przesyłki (potwierdzone na karcie 41) nie spełnia ustawowych wymogów określonych w art. 139 § 1 kpc ani art. 139 § 3 kpc w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 12.10.2010r w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym (t.j. Dz.U. 2013r.1350), a zatem nie odniosło skutku.

Zastrzeżenie poczynione w art. 139 § 1: "W razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających" oznacza, że ten sposób doręczania może być zastosowany po wyczerpaniu wszystkich możliwości

doręczenia, określonych w artykułach poprzedzających. Chodzi zatem o niemożność doręczenia właściwego oraz doręczenia zastępczego w trybie art. 138. Jest to utrwalona praktyka potwierdzona w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. uzasadnienie postanowienia z dnia 29 sierpnia 2000 r., I CKN 695/00, OSNC 2001, nr 2, poz. 27 oraz postanowienie z dnia 13 grudnia 2002 r., IV CZ 188/02, OSP 2003, z. 9, poz. 119). Powołane postanowienie jest wyrazem dążenia do umożliwienia adresatowi zapoznania się z treścią pisma do niego kierowanego. Przepisy o doręczeniach, niezależnie od trybu, pełnią funkcję gwarancyjną.

Art. 139 § 1 kpc reguluje sytuację, w której doręczenie właściwe okazało się niemożliwe. Wówczas pismo przesłane za pośrednictwem operatora pocztowego należy złożyć w placówce pocztowej tego operatora ze wskazaniem jej adresu, umieszczając zawiadomienie o tym w drzwiach mieszkania (siedzibie) adresata lub w oddawczej skrzynce pocztowej ze wskazaniem, gdzie i kiedy pismo pozostawiono, oraz pouczeniem, że należy je odebrać w terminie 7 dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. Zawiadomienie dla adresata, o którym stanowi art. 139 § 1, sporządza doręczający, wskazując w nim placówkę pocztową operatora (z adresem), z którego przesyłkę należy odebrać w ciągu 7 dni, licząc od pozostawienia zawiadomienia; zawiadomienie pozostawia w drzwiach mieszkania adresata lub w oddawczej skrzynce pocztowej (zob. § 6 ust. 2 oraz § 7 w/w rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r.).

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 25 sierpnia 1999 r., III CKN 621/99, OSNC 2000, nr 3, poz. 52 – Sąd Najwyższy wskazał, kiedy można przyjąć istnienie sytuacji, w której nie było możliwe doręczenie właściwe (art. 133, 135 i 137) lub zastępcze (art. 138). Sąd Najwyższy stwierdził, że nie można przyjąć na podstawie formularza potwierdzenia odbioru, iż doręczenie pisma sądowego w trybie art. 139 było skuteczne, jeżeli doręczyciel nie wskazał w tym formularzu przyczyny uniemożliwiającej doręczenie właściwe lub zastępcze. Jeżeli przesyłki nie można doręczyć właściwie lub zastępczo, doręczyciel umieszcza na formularzu potwierdzenia odbioru adnotację o przyczynie niedoręczenia oraz swój podpis i datę. Na podstawie tak wypełnionego zwrotnego poświadczenia odbioru sąd może domniemywać, że powstały warunki do zastosowania trybu doręczenia pisma sądowego przewidzianego w art. 139 kpc.

W myśl utrwalonego orzecznictwa sądowego, podstawowym warunkiem skuteczności doręczenia zastępczego w trybie art. 139 § 1 kpc jest to, by miejsce zamieszkania adresata, czy jego siedziba (art. 126 § 2) pod wskazanym adresem nie budziło wątpliwości.

W niniejszej sprawie doręczyciel Poczty Polskiej doręczając odpis wyroku zaocznego popełnił dwa uchybienia.

Po pierwsze – nie doręczyciel nie wskazał z jakiego powodu nie dokonał bezpośredniego doręczenia adresatowi (np. nie zastano nikogo w oznaczonej siedzibie). Nie stwierdzono też, by adresat się wyprowadził, co by umożliwiło zastosowanie art. 139 § 3 kpc.

Po drugie – doręczyciel nie wskazał w którym urzędzie pocztowym w W. awizowano przedmiotową przesyłkę. Doręczyciel przy wszystkich doręczeniach w niniejszej sprawie posługiwał się pieczęcią o ogólnikowej treści: „Awizowano w UP W.”. Tymczasem wiadomo, że w powiatowym mieście W. znajdują się cztery urzędy pocztowe, nie licząc pomniejszych placówek (agencji) pocztowych. W tej sytuacji, należało, że taki sposób awizowania naruszył prawa adresata, od którego nie można wymagać, aby poszukiwał przesyłki w każdej placówce pocztowej na terenie tak dużej miejscowości jak W..

Z omówionych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc.